

Editorial

De controverse tussen safety en security

Coen van Gulijk¹

In deze editorial wil ik u een controversieel onderwerp voorleggen: een trend in het veiligheidsdomein met mogelijk grote gevolgen voor de toekomst.

Het is een voldongen feit dat vooral in het bedrijfsleven, organisatieonderdelen zijn ontstaan waarin de letters Q, E, H en S een prominente innemen. In die afdeling werken experts die kennis hebben van gevaren voor mens, milieu en/of de organisatie en deze gevaren kunnen analyseren. De letters staan voor verschillende domeinen. Ook in het onderwijs wordt deze trend gevolgd door onderwijs in verschillende veiligheidsdomeinen samen te voegen als 'Integrale Veiligheid'. Voor buitenstaanders wordt hiermee de indruk gewekt dat er tussen deze domeinen weinig verschil bestaat. Maar lezers van TtA weten dat deze verschillen groot kunnen zijn en dat een trend tot samenvoeging verre van vanzelfsprekend is, sterker nog, tot controverse leidt.

Een evidente ontwikkeling in deze discussie is de samenvoeging van 'safety' en 'security'. Security is één van de onderwerpen die in de traditionele HSE organisatie onder gebracht wordt. Ook binnen onderwijsprogramma's integrale veiligheid is dit onderwerp een thema. In deze discussie spelen een aantal argumenten een rol. Drie daarvan behandel ik hier: theorie, ethiek en historie.

Uitgaande van theorievorming is uitwisseling van kennis en kunde mogelijk. De opzet voor inhoudelijke samenwerking is al eerder uiteengezet in het TtA nummer van het NVVK congres uit 2011 onder de titel 'Harmonisatie van Safety en Security?' De kern is dat 'risico', in de betekenis van het analyseren van gevaren, een goed startpunt is zijn voor een uitwisseling van ideeën, methodes en ervaringen.

Op het ethische vlak waren safety en security lang ongelijk. Maar er ontstaan gebieden waar die ethische grondbeginselen naar elkaar bewegen. Safety wordt, voor een groot deel, gedreven door een ethisch uitgangspunt, waarbij het voorkomen van schade en letsel aan individuen centraal staat. Daar is in de afgelopen eeuw niet veel in veranderd. Security werd en wordt gedreven door het bestaansrecht van de staat en de rol van de staat opzichte van haar burger. De bescherming van de burger heeft extra aandacht gekregen en daarmee ligt de focus op bescherming van individuen. Security beweegt zich in

de richting van het werkgebied waar safety al een eeuw actief was.

Maar er zijn ook andere historische ontwikkelingen die security veranderden. Ten eerste is de vraag om security en kennisontwikkeling op het gebied van security is na de Twin Towers geëxplodeerd. Daarmee samenhangend is Security in de afgelopen decennia een commerciële activiteit van formaat geworden. Verder op de achtergrond heeft de Verenigde Naties in het post-koude oorlog tijdperk het concept Human Security ontwikkeld. De focus ligt hierbij op de veiligheid individuen en minder op naties. Zelfs de NATO houdt zich tegenwoordig bezig met de bescherming van kritieke infrastructuren en milieubescherming.

In dit krachtenspel wordt in ons land gepleit voor een samenvoeging van safety en security. Het is niet duidelijk wat dat in de toekomst gaat brengen. Bij wijze van voorwerk is een onderzoek gestart naar de overlap van safety en security. Interviews met experts van de twee domeinen was daarbij één van de activiteiten. De resultaten worden gerapporteerd in de vakbladen ARBO en SECURITY MANAGEMENT onder de titel 'samen voor veilig'. Wanneer u dat leest zult u zien dat de meningen sterk uiteen lopen, kenmerkend voor de controverse van dit onderwerp. Voordat er sprake is van enige vorm van overeenkomst moeten er veel besluiten genomen worden, best practices worden uitgewisseld en discussies worden gevoerd door veiligheidsexperts, ministeries, wetenschappers en burgers. U krijgt daarmee een stem in de vormgeving van de veiligheid in Nederland. Ter voorbereiding stel ik voor om van tijd tot tijd over de grenzen van uw domein te kijken, op zoek naar kansen en beperkingen van mogelijke samenwerking en onder welke condities dat tot een werkbare situatie zou leiden.

¹ sectie Veiligheidskunde Technische Universiteit Delft; e-mail: c.vangulijk@tudelft.nl